

Goedkeuring van het Verdrag van Parijs van 14 december 1957 betreffende door de Lid-Staten van de Westeuropese Unie te nemen maatregelen teneinde het Agentschap voor het toezicht op de bewapening in staat te stellen op doeltreffende wijze toezicht uit te oefenen en houdende voorziening in een behoorlijke rechtsbescherming overeenkomstig Protocol No. IV bij het Verdrag van Brussel zoals gewijzigd bij de op 23 oktober 1954 te Parijs ondertekende Protocollen, alsmede enige regelen ter uitvoering van eerstgenoemd Verdrag

(Wet inzake het Agentschap der Westeuropese Unie)

MEMORIE VAN TOELICHTING

Nr. 3

Algemeen

Het op 17 maart 1948 te Brussel tussen België, Frankrijk, Luxemburg, Engeland en Nederland gesloten verdrag tot regeling van de samenwerking op economisch, sociaal en cultureel gebied, alsmede van de collectieve zelfverdediging (*Stb.* I 519. Zie ook *Trb.* 1952, 71; 1954, 178; 1955, 108; 1957, 10) is door een op 23 oktober 1954 te Parijs vastgesteld protocol gewijzigd en aangevuld (*Trb.* 1954, 179. Zie ook *Trb.* 1955, 109). Duitsland en Italië traden daarbij toe tot de door het Verdrag van Brussel opgerichte Westeuropese Unie. Tegelijk met bedoeld protocol zijn te Parijs nog drie andere protocollen vastgesteld. Een daarvan, Protocol nr. IV betreffende het Agentschap van de Westeuropese Unie voor het toezicht op de bewapening, stelt in artikel 11 nadere regelen voor het verrichten van inspecties in het vooruitzicht, welke regelen o.a. moeten voorzien in een behoorlijke rechtsbescherming van particuliere belangen.

Dergelijke nadere regelen inzake het verrichten van inspecties zijn intussen reeds tot stand gekomen. In mei 1956 heeft de Raad van de Westeuropese Unie een algemeen Inspectiereglement goedgekeurd (*Trb.* 1960, 122), terwijl die Raad in september 1957 regelen heeft gesteld omtrent de wijze van vaststelling welke installaties het Agentschap mag doen inspecteren (*Trb.* 1960, 122).

Echter was het nog nodig voorzieningen te treffen ter verzekering van de tenuitvoerlegging van de controlemaatregelen, die door het agentschap, ter uitvoering van Protocol nr. IV, worden genomen. Bovendien moest ter zake van de uitoefening van de aan de controleurs van het Agentschap toegekende bevoegdheden tegenover particulieren alsnog worden voorzien in een behoorlijke rechtsbescherming van particuliere belangen.

Ter regeling van deze aangelegenheden is op 14 december 1957 te Parijs door de Lid-Staten van de Westeuropese Unie een verdrag (*Trb.* 1958, 71) gesloten, tot welks goedkeuring het onderhavige wetsontwerp in de eerste plaats strekt.

Hoofdstuk I van dit verdrag betreft de door de Lid-Staten van de Westeuropese Unie te treffen maatregelen om het Agentschap tot een doeltreffend toezicht in staat te stellen. Ingevolge artikel 1 aanvaarden de Lid-Staten de verplichting de nodige wettelijke regelen tot stand te brengen.

Artikel 2 van het verdrag bepaalt, dat de wettelijke regelen, welke door iedere Lid-Staat ingevolge artikel 1 moeten worden vastgesteld, op een door de Raad van de Westeuropese Unie te bepalen datum in werking moeten treden. Indien deze maatregelen in een Lid-Staat niet op bedoelde datum zijn tot stand gekomen, zullen de controleurs van het Agentschap daarna kunnen beschikken over de hiervoor in aanmerking komende bevoegdheden van de fiscale ambtenaren van die Staat. Deze constructie is gekozen, omdat de fiscale ambtenaren van de aan het verdrag deelnemende landen in het algemeen over de meest ruime bevoegdheden beschikken. De ondergetekenden vertrouwen intussen, dat deze bepaling voor Nederland geen toepassing zal behoeven te vinden. De artikelen 2 tot en met 10 van het onderhavige wetsontwerp voorzien in de krachtens

artikel 1 van het verdrag noodzakelijke wettelijke regelen. Zij zullen, indien het onderhavige ontwerp tot wet is geworden en de bekrachtiging van het verdrag is geschied, te zamen met de bij algemene maatregel van bestuur vast te stellen uitvoeringsregelen in werking kunnen worden gesteld op de door de Raad bepaalde datum.

Hoofdstuk II van het verdrag bevat een regeling inzake een internationaal tribunaal, waarvan de belangrijkste taak is de bescherming van particuliere belangen, die door de werkzaamheid van het agentschap zouden kunnen worden geschaad. Deze taak is geregeld in artikel 4 van het verdrag. Daarnaast is in artikel 7 aan de President van het Tribunaal de bevoegdheid toegekend om, indien iemand zich tegen toelating van controleurs van het agentschap verzet of indien zodanig verzet te voorzien is, op verzoek van het agentschap een bevel uit te vaardigen, op grond waarvan de nationale autoriteiten van de betrokken staat verplicht zijn uitvoering van de inspectie mogelijk te maken. Deze voorziening is met name van belang voor de gevallen, dat over de interpretatie van de artikelen 7, eerste lid, onder *b*, en 10 van Protocol nr. IV moeilijkheden ontstaan. Het lidmaatschap van het Tribunaal zal, voor zover mogelijk, worden gecombineerd met dat van het Hof voor de Europese Gemeenschappen. Uit een lijst van de rechters van laatstgenoemd Hof, aangevuld met een door Engeland voorgedragen kandidaat, zullen door loting de drie rechters van het Tribunaal van de Westeuropese Unie voor twee jaren worden aangewezen. De zetel van het Tribunaal zal dezelfde zijn als die van het Hof van de Europese Gemeenschappen.

Het onderhavige ontwerp van wet heeft — zoals reeds is opgemerkt — een tweeledige strekking. Artikel 1 houdt de goedkeuring in van het hierboven toegelichte, op 14 december 1957 te Parijs gesloten verdrag. De artikelen 2—10 van het wetsontwerp bevatten de ingevolge artikel 1 van dit verdrag nodige wettelijke regelen. De afzonderlijke bepalingen van het wetsontwerp worden, voor zover nodig, hieronder nader toegelicht.

Artikelen 2 en 3. Het eerste lid van artikel 2 houdt verband met het reeds eerder genoemde besluit van de Raad van de Westeuropese Unie betreffende de te inspecteren installaties. Volgens dit besluit zal het toezicht van het Agentschap in de eerste plaats betreffen de installaties, die elk land ingevolge artikel 21 van Protocol nr. IV aan het Agentschap heeft opgegeven, en voorts de installaties, die genoemde Raad bovendien onder het toezicht stelt. Opgegeven moeten worden depots, die aan toezicht onderhevige wapens of munitie bevatten, en fabrieken, die dergelijke wapens of munitie vervaardigen of voor zodanige vervaardiging zijn bedoeld.

Vermelding in het register doet, ingevolge de artikelen 4 j°. 7 van het wetsontwerp, voor de eigenaar der betrokken onderneming, alsmede voor degenen, die met de leiding van de onderneming of van het aan het toezicht van het Agentschap onderworpen onderdeel daarvan belast zijn, een strafrechtelijk gesanctioneerde verplichting ontstaan aan de uitvoering van de controlemaatregelen in de onderneming of het betrokken onderdeel mede te werken.

De in het derde en vierde lid van artikel 2 en in artikel 3 opgenomen bepalingen beogen te verzekeren, dat degenen, voor wie vorenbedoelde verplichting geldt, van de vermelding in het register op de hoogte zullen zijn.

Aan de figuur van rechtstreekse mededeling aan de betrokkenen is de voorkeur gegeven boven die van bekendmaking van een lijst van installaties, omdat het om redenen van geheimhouding ongewenst kan zijn aan de aanwijzing van de onderneming algemene bekendheid te geven.

De laatste volzin van artikel 2, eerste lid, houdt rekening met de omstandigheid, dat, ingevolge meerbedoeld besluit van de Raad van de Westeuropese Unie betreffende de te inspecteren installaties, de installaties, welke het Agentschap naast die, welke door de Lid-Staten aan het Agentschap zijn opgegeven, onder toezicht wenst te stellen, slechts aan een minder ingrijpende vorm van toezicht onderworpen zullen zijn, totdat zij op hun beurt op de aan het Agentschap medegedeelde lijst zijn geplaatst.

De in het tweede lid van artikel 2 bedoelde toezending beoogt het Agentschap in staat te stellen toe te zien op de juistheid en volledigheid der in het register opgenomen vermeldingen.

Artikel 4. Uiteraard strekt de in het onderhavige artikel vervatte verplichting zich niet uit tot het verlenen van medewerking aan enige controlemaatregel, voor zover daarbij het bij of krachtens Protocol nr. IV bepaalde niet zou zijn inachtgenomen. In dit verband moge erop worden gewezen, dat op grond van artikel 10 van dit protocol de controlemaatregelen geen betrekking hebben op fabricageprocessen noch op voor burgerlijk ge- of verbruik bestemde goederen. Voorts zullen de controleurs van een schriftelijke controleopdracht voorzien

moeten zijn en daarvan desgevraagd afschrift moeten laten.

Naast de bevoegdheid tot het inwinnen van inlichtingen hebben de controleurs op grond van artikel 12 van Protocol nr. IV recht tot toegang tot lokalen en terreinen der onderneming, alsmede tot inzage van boeken en bescheiden. Dit laatste sluit blijkens artikel 5 van bovengenoemd Inspectiereglement in de bevoegdheid tot het maken van afschriften of uittreksels, doch niet de bevoegdheid tot het medenemen van stukken.

Artikel 6. Aan artikel 12 van Protocol nr. IV ontlene de autoriteiten van een Lid-Staat de bevoegdheid op eigen verzoek deel te nemen aan de controlemaatregelen, terwijl aan de andere kant de directeur van het Agentschap ingevolge bovenbedoeld Inspectiereglement verplicht is deze autoriteiten op de hoogte te stellen van voorgenomen controlemaatregelen. Het ligt in de bedoeling van de ondergetekenden aan de controleurs van het Agentschap altijd een of meer begeleidende ambtenaren toe te voegen. De in het onderhavige artikel van het wetsontwerp opgenomen bepaling ziet op het belang, dat de eigenaren der betrokken ondernemingen hierbij hebben.

De Minister van Economische Zaken,

J. W. DE POUS.

De Minister van Buitenlandse Zaken a.i.,

J. DE QUAY.

De Minister van Justitie,

A. C. W. BEERMAN.